

Prvo znanstveno posvetovanje na Oddelku za zootehniko

Ohranjanje živalskih genskih virov

Na Oddelku za zootehniko v Grobljah pri Domžalah so organizirali prvo znanstveno posvetovanje, ki so ga posvetili prof. ddr. Francu Ločniškarju ter se s tem spomnili njegovega prispevka k ustanovitvi in vodenju nove pedagoško raziskovalne ustanove na področju živinoreje, Oddelka za zootehniko na Rodici. Tokratno prvo posvetovanje, ki bo po pričakovanjih postalo tradicionalno, je potekalo v znamenju ohranjanja genskih virov v živinoreji. Izbor tematike ni bil naključen, saj so letos na oddelku izdali dopolnjeno izdajo knjige o razvoju pasem domačih živali v Sloveniji, vsebina katere je bila osrednja tema dogodka.

»Letos mineva trideset let, odkar smo na oddelku za zootehniko začeli z ohranjanjem slovenskih živalskih genskih virov. Uspeli smo ohraniti kar dvanajst slovenskih avtohtonih pasem in jih tudi zakonsko zaščititi,« je zaslužni profesor **dr. Andrej Šalehar** izpostavil velik uspeh skupine, ki vodi gensko banko v živinoreji. V knjigi Razvoj pasem domačih živali,

Fotografija: Vida Rezar

Prvotne, izgubljene in pretopljene pasme, so s pomočjo zgodovinskih virov o lokalnih, avtohtonih in tradicionalnih pasmah raziskali njihov razvoj.

Sodobna genetska orodja bistvena za ohranjanje genskih virov

Strokovno razpravo o novih izzivih na področju ohranjanja genskih virov je nadaljeval **prof. dr. Ino Čurik** s fakultete

za agronomijo v Zagrebu. Pojasnil je, da genetiko v živinoreji poleg ocen plemenskih vrednosti, haritabilitete, ki izraža delež genetske variance v fenotipični varianci lastnosti neke populacije in genomske odbiro, spremlja še veliko drugih tem, povezanih z genetiko v majhnih populacijah. Razpravljal je o homozigotnosti kot novi priložnosti pri oceni inbreedinga, o tem, kako se soočiti z depresijo v inbreedingu

in kako preprečiti njegove škodljive učinke.

Prof. dr. Simona Sušnik Bajec z Biotehniške fakultete je povedala, da imamo v Sloveniji dve vrsti postrvi: potočno postrv, ki naseljuje donavsko porečje, in marmorirano ali soško postrv, ki jo najdemo v jadranskem porečju. »Zaradi križanja med avtohtonimi in neavtohtonimi predstavniki postrvi so mnoge populacije obeh vrst postrvi v Sloveniji

ogrožene. Nekatere od njih so ogrožene celo do te mere, da v njih skorajda ni več naravne avtohtone linije postrvi,« je povedala in nadaljevala o rehabilitacijskemu programu soške postrvi, ki temelji na osmih čistih populacijah. Čistost populacij so potrdili z genetskimi analizami in vzpostavili sistem ločevanja soških in potočnih postrvi s sodobnim testom genotipizacije jedrnih SNP oz. genetskih markerjev. Ob tem je poudarila, da je razvoj genetskih orodij bistven pri izvajanju rehabilitacijskega programa za ohranjanje soške postrvi.

»Do začetka leta 1980 se v Avstriji nismo posvečali ohranjanju genskih virov, čeprav so nekateri kmetje zaradi trgova-

nja ali pa zgolj pripadnosti sicer redili določene avtohtone pasme. Potem pa je leta 1982 avstrijsko kmetijsko ministrstvo ustanovilo združenje za ohranjanje ogroženih in redkih vrst (ÖNGENE), s poslanstvom ohranjanja le-teh,« je povedala **prof. dr. Birgit Fürst Waltl** z Univerze Bodenkultur na Dunaju. Dodala je, da naloge ÖNGENE zajemajo ukrepe za ohranjanje genskih virov na kmetijah, v javno zasebnem območju, zbiranje in ohranjanje genskih virov *ex situ*.

Z izbrano tematiko so na oddelku za zootehniko posegli širše v genetiko ter odprli mnoge znanstvene dileme, o katerih bodo razpravljali tudi na prihodnjih znanstvenih posvetih.

Klara Nahtigal

Spomin na prof. ddr. Franca Ločniškarja

Prof. Ločniškar je bil eden od tvorcev slovenskega univerzitetnega izobraževanja na področju kmetijstva ter uporabe novih znanj v praksi. Bil je poln energije ter zamisli, deloval pa je na področju genetike, selekcije domačih živali in s svojim raziskovalnim delom doprinesel k razvoju slovenske živinoreje, še posebno perutninarstva. Med prvimi v Evropi je ocenil dedne deleže za nekatere gospodarske lastnosti prašičev in skupaj s sodelavci na Švedskem odkril kromosomsko translokacijo pri prašičih. Ustanovil in vodil je Oddelek za zootehniko na Rodici ter kot izvrsten učitelj in mentor vzgojil številne sedanje univerzitetne učitelje.